

YOELI

Gusunən səmə Yoəlin waasu ya sãa kirə ye u win tambu kua. U nɛɛ, Yinni Gusunən siribu bu koo na bin saa sɔɔ. Siri bin saawa u sokumə Yinni Gusunən tōru. Saa ye sɔɔ, twee yi koo na yi tem wukiri yi arumaniba kam koosia. Nge mɛ twee yi, yi koo tem kam koosia, nge mɛya Gusunə u koo maa tən be ba n̄ n̄n naanɛ doke kam koosia.

Yoeli u maa nɛɛ, sanam dāakim sɔɔ, Yinni Gusunə u koo de win Hunde u na win tambu sɔɔ. Ya maa koora nge mɛ sa garimə GK 2:16-21 sɔɔ.

Yoeli, yĩsi ten tubusiana Gusunə u sãawa Yinni.

Tire ten kpunaa

1. Twee yi koo tem wukiri, wiru 1.
2. Yinni Gusunən tōru, wiru 2:1-17.
3. Ye ya koo Yinni Gusunən tambu deema, wiru 2:18n di sere wiru 4:21.

¹ Gari wee yi Yinni Gusunə u Yoeli, Petuelin bii sɔɔwa u Yudaba sɔ.

Twee wuuru ka gbeburu

² U nɛɛ, bɛɛ Yudaban guro gurobu,

i swaa dakio i nɔ.

Bɛɛ Yudaba kpuro kpuro

i swaa tem kp̄īyɔ i gari yi nɔ.

Gãa ninin bweseru nu koore bɛɛn waati sɔɔ,

n̄ kun mɛ bɛɛn sikadoban waati sɔɔ?

³ I bɛɛn bibu yen gari sɔɔwɔ.

Kpa bii be, bu maa ben bibu sɔ,

kpa be, b̄a n seewa bu maa begibu sɔ.

⁴ Wee dĩa ni kəkənu nu di n tiara,
twee yi na yi di.

Ye twee yi na yi di n tiara
 ma swĩini yi na yi di.
 Ye swĩini yi di n tiara,
 ma gbaanu na nu ye di.

⁵ Bεε be tam mu goomɔ, i dom yando kpa i swĩ.
 Bεε tam nɔrobu, i weeweenu koowo.
 Domi tam mu koo kpe resem biarun sɔ.

⁶ Domi twee wuura na nge tabu kowobu
 ta bεsen tem wukiri.
 Yi dabi, yi maa dam mɔ.
 Yin donnu dam mɔwa nge gbee sinansuginu.

⁷ Yi bεsen resem gbaanu kam koosiamɔ.

Yi bεsen figie dānu dimɔ.

Yi yen kokosu wĩamɔ.

Ma yi yen kāasi derimɔ kokosu sari.

⁸ I wuri koowo nge kurɔ kpao wi gaminira deema.

⁹ Ba ku ra maa ka kēnu de Yinni Gusunɔn sãa yerɔ
 ni nu sãa alikama ka tam.

Yen sɔna Yinni Gusunɔn sɔm kowo be ba sãa yāku
 kowobu ba sãare ba gɔɔ sɔ.

¹⁰ Gbea kpuro ya kam kua.

Ma yen tem mu saara.

Alikama sari, resem ka gum maa sari.

¹¹ Gbee wukobu ba sɔ biti sɔɔ.

Be ba ra resem yewe, weeweena ba mɔ.

Domi dĩa bimi sari.

Dĩanu kpuro nu kam kua.

¹² Resem gbaanu nu gbera.

Figie ya dɛlla.

Dãa gbaanu kpuro nu gea yina.

Ya dera tɔmbu ba ñ maa nuku dobu mɔ.

Yoeli u tɔmbu kanamɔ

bu Yinni Gusunɔ suuru kana

13 Bεε Yinni Gusunən səm kowobu, yāku kowobu,
i saaki sebuo
i ka kpuna wōku giriru nuku sankiranun sō.
Domi wee ba ku ra maa ka alikama ka tam kēnu nε
Gusunō bεsεn Yinnin sāa yerō.

14 I tōru garu wunō
tè sōo i ko i nōo bōke.
I tōmbu kpuro mēnnō sere ka durō tōkōnō
Gusunō bεsεn Yinnin sāa yerō,
kpa i nūn kana.

Yinni Gusunən mərūn tōru

15 Yinni Gusunən tōru ta turuku kua.
Tōo te, ta sāawa win tōru.
Te sōora wi, Dam kpurogii u koo kpuro kam koosia.
Anna a tōo kōsuru wa te ta sisi mi.

16 Wee sa mēera ba ka bεsεn dīanu doonō.
Ma nuku dobu kpa Gusunō bεsεn Yinnin sāa yerō.

17 Ye ba duura, ya gbera tem kusanu sōo.
Dīanu kpa biranu sōo.

Ma bira ni, nu wōrukumō.
Domi nu n̄ maa dīanu mō.

18 I swaa dakio i nō nge mε yεε yi wuri mō,
ma yi bōsu baama.

Domi yi n̄ yakasu wa kpara yerō.
Baa ka yāanō nu nōni sōore.

Yoeli u kanaru mō

19 Yinni Gusunō, wuna na nōogiru suemō.
Domi wee, yakasu ka dāa dōo mwaara gberō.

20 Ma yεε yi nōogiru sue yi nun kanamō.
Domi daanu gbera, yakasu maa dōo mwaakira
gbaburo.

2

*Yinni Gusunən tōru**ta turuku kua*

¹ I kəba soowo Siəniə.

I de bu ye nə Yinni Gusunən guu dəeraru mi.

Bεε be i wāa tem mε səə kpuro, i diirio bεrum sǎ.

Domi Yinni Gusunən mərən tōra wee.

Wee ta mam turuku kua.

² Tǎə te, ta tīriwa.

Ta guru wiru ka bukə səəwa.

Ma twee wuura wee yi dabi,

yi maa dam mə.

Yin wuu te, ta tīriwa

nge yam wǎkura guuru wukiri.

Sa n̄ yen bweseru waare.

Sa n̄ maa yen bweseru wasi.

³ Mi yi sara kpuro,

n da kowa nge dǎə mwaara u doona.

Yi ku ra gǎanu deri.

Yellu bεsɛn tem mu gea sǎa

nge gbaa te ba mǎ Edɛni.

Adama tɛ yi mu kua nge mi gǎanu ku ra kpi.

⁴ Twee yi, yi sǎawa nge tabu maasəbu

be ba dumi yakiamə.

⁵ Yi yǎəkumə yi guunu gasirimə.

À n yen wəkinu nua

a ra n tamaa nge tabu kəkɛbara,

n̄ kun mε yaka si su dǎə mwaaramən wəkinu.

Yi ra n weewa nge tabu durə be ba tabun səəru sǎa.

⁶ Təmbu kpuro ba ra n nandewa yi n tunuma.

Kpa ben wuswaa yu burisina.

⁷ Yi ra tii yǎsuwa nge tabu durəbu,

yi n gbāraru gasirimə,

yen baayere ya n yen swaa swĩi.

Yi ku ra gam gere.

⁸ Yi ku ra maa baasinε.

Yen baayere ya ra n yen sĩa swĩiwa.

Gãa ni nu koo ye gəngere ko,

yi ra nu wəriwa sannu.

Nu ku ra maa ye yārasie.

⁹ Yi ra wuu wukiriwa

yi n gbāraru ka yenusu gasirimə,

kpa yi n dumə fənentiban di nge gbənəbu.

¹⁰ Mi yi dua, tem mu ra diiriwa,

kpa n sãare wəlla koo wəruma,

kpa suru ka sɔɔ yam tĩra,

kpa kperin ballibu kpe.

¹¹ Nge meya Yinni Gusunə ù n gari gerua win tabu

kowobun wuswaaɔ,

ba ra nùn mem nɔwewa.

Ba dabi, ba maa dam mə.

Yen sɔna win tɔɔ te, ta nanum mə.

Wara u koo yōra u tu ma.

I gōru gɔsio

¹²⁻¹³ Yinni Gusunə u neε,

na sãawa wənwendugii.

Nen kīru ta kpā.

Nen məru ya ku ra fuuku se.

Na ra maa tənū suuru kue

kōsa ye na raa kī n nùn kua sɔɔ.

Tē, i wurama ka bεen gōru kpuro nen mi,

i nɔɔ bəke, kpa i wuri ko.

Bεen gōruwa i ko i gɔsia,

n n̄ mə i yānu gēeku tona.

I wurama ne, Gusunə bεen Yinnin mi.

¹⁴ Sərəkudo kon gōru gɔsia,

kpa n bεε durom kua.
Saa ye sɔɔra i ko i kpĩ i ka man alikama ka tam kēnu
naawa.

I kanaru koowo

ka nɔɔ bɔkuru

¹⁵ I kɔba soowo Siɔniɔ.

I tɔmbu mɛnnɔ,

kpa i nɔɔ bɔkurun tɔru yi.

¹⁶ I tɔmbu mɛnnɔ bu man sã,
guro gurobu ka bibu, ka bii wɛɛnɔ.

Baa ka be ba wãa kurɔ kpaa dirɔ,
bu yario ben kurɔ kpaa dirun di.

¹⁷ Kpa yãku kowo be ba man sãamɔ

bu du nen sãa yerɔ ka swĩi,

yãku yeru ka kɔnnɔn baa sɔɔ,

bu nε ben Yinni kana bu nεε,

n ben wɔnwɔndu waawo, be, nen tɔmbu.

N ku bu sekuru doke.

N ku de tɔn tukobu bu bu yɛε bu nεε,

mana nε, ben Yinni na wãa.

Yinni Gusunɔ

u win tɔmbu wisimɔ

¹⁸ Yinni Gusunɔ u nisinu mɔ win tem sɔ.

U win tɔmbun wɔnwɔndu mɔ.

¹⁹ Ma u win tɔmbun kanaru wisa,

u nεε, kon bεε alikama kpaa wɛ, ka resem, ka gum.

I ko i deburu wa.

Na ñ maa derimɔ bweseru garu tu bεε yɛε.

²⁰ Kon bεε yiberε be ba na saa sɔɔ yɛsan nɔm geu
gian di gira,

kpa n de bu da n toma

mi tem mu gbere ma gãanu ku ra kpi.

Kon de ben swaa gbiobu bu nim wōku b̄ruguu
w̄ri.

Kpa be ba wāa biruō bu nim wōku ge ba m̄
M̄diteran̄e w̄ri.

Ben gonu nu koo numia sere bu kpana bu wēsia.

Geema, Yinni Gusun̄o u gāa bakanu kua.

21 Tem, a ku b̄rum ko,

a nuku dobu koowo,

domi Yinni Gusun̄o u gāa bakanu kua.

22 B̄ēe gbeeku ȳēe, i ku nanda.

Domi yakasu su koo wure su kpi tem̄o,

kpa dānu nu ma.

Figie ka res̄em ya koo binu ma siki siki.

23 B̄ēe Sīonigibu i nuku dobu koowo Gusun̄o b̄een
Yinni s̄ō.

Domi u koo de gura yu n̄e yen saa s̄ō nge yellu.

U koo de yu n̄e saa ye ya ra tore

kpa u de yu kpe saa ye ya ra kpe.

24 Alikaman soo yera kun maa gberam̄o.

Olifin gum, ka res̄em tam kun maa biaram̄o
weken̄o.

25 Kon b̄ēe w̄ō̄ si ka dīa nin k̄sire w̄ē,

ni n̄en tabu kowobu, k̄k̄̄nu, ka gbaanu, ka twee yi
di

w̄ō̄ si su doona s̄ō.

26 B̄ēe n̄en t̄ombu, i ko i di i debu.

I ñ sekuru wasi.

Kpa i n̄e, Yinni Gusun̄o b̄ēēe w̄ē,

n̄e wi na b̄ēe s̄om maamaakiginu kua.

27 Saa ye s̄ō, i ko i gia

ma na wāa b̄ēe Isireliban suunu s̄ō.

Ma na s̄āa Gusun̄o b̄een Yinni.

N̄e baasi, Yinni goo maa sari.

B̄ēe n̄en t̄ombu, i ñ maa sekuru wasi.

3

Yinni Gusunə u koo

win Hunde doke təmbu səə

- ¹ Yen biru kon nən Hunde doke təmbu kpuro səə.
 Bəen bii tən durəbu ka tən kurəbu ba koo nən gari
 gere,
 kpa bəen durə təkənu nu n dosusu mə,
 kpa bəen aluwaasiba bu kāsīnu wa.
- ² Baa ka yobə, kon bu nən Hunde wēwa tō te.
- ³ Yen tō te səə, kon maamaakiba ko.
 Kon de yem ka dō ka wii bakasu sōsira wəllə ka
 temə.
- ⁴ Sō u koo yam tīra,
 kpa suru u swēra nge yem,
 Yinni Gusunən tō nanumgii te, tu sere tunuma.
- ⁵ Adama yen tō te,
 wi u Yinni Gusunə soka, u koo faaba wa.
 Gabu ba koo kisira nən swāa ten di
 Sionin guurə Yerusalemu
 nge mε Yinni Gusunə u gerua.
 Beya be u soka ba n ka wāaru mə.

4

Yinni Gusunə

u koo bwese tukunu siri

- ¹ Yinni Gusunə u nεε, yen tō te,
 kon Yudaba ka ben wuu Yerusalemu wesia nge
 yellu.
- ² Kpa n bwese tukunu kpuro menna
 n nu sure Yosafatin wəwa səə.
 Miya kon nu siri
 kōsa ye nu nən təmbu Isireliba kuan sō.
 Domi nu bu yarinasia tem kpuro səə.

Ma nu ben tem bɔnu kua.

³ Nu nen tɔmbu bɔnu kua ka tɛtɛ.

Nu ben aluwaaasiba mwɛɛra nu dɔra
nu ka wa nu kurɔ tanɔbu dwe.

Ma nu wɔndiaba mwɛɛra nu dɔra nu ka tam nɔ.

⁴ Bɛɛ Tirigibu ka Sidonigibu ka sere be ba wãa

Filisitiban temɔ,

mba i kī nen mi.

I kī i man mɔru kɔsiawa?

N n mɛn na, na ñ tɛɛmɔ n ka maa bɛɛ mɔru kɔsie.

⁵ Wee i nen sii geesu ka nen wura

ka nen arumani gura.

Ma i da i ye kpuro yi bɛɛn bũu sãa yerɔ.

⁶ Ma i Yudaba ka Yerusalemugibu mwɛɛra i

Gɛɛkiba dɔre.

Nge mɛya i ka bu tondasia ben tem di.

⁷ Adama nɛ, kon ka bu wurama mi ba raa wãa.

Kon de kɔsa ye i bu kua mi,

yu wɔri bɛɛn wiru wɔllɔ.

⁸ Kon bɛɛn bibu Yudaba dɔre.

Kpa be maa, bu be Sabegibu dɔre,

be ba wãa n toma.

Yeniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua.

Taa dāakibu ka siribu

⁹ Yoeli u nɛɛ,

i bwese tukunu nɔɔsio bu tabun sɔɔru ko.

Nu tabu durɔ damgibu seesio, kpa bu swaa wɔri,

tabu kowobu kpuro gesi.

¹⁰ Nu nin naa tebonu gɔsio takobiba,

kpa nu nin kɔmbɔnu gɔsia yaasi.

Be ba raa sãa bɛrurobu, bu tii koowo tabu durɔbu.

¹¹ I seewo fuuku i na.

Bɛɛ bwese ni i wãa turuku, i mɛnnama.

Yinni Gusunɔ, a de wunen tabu kowobu bu na.

¹² Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ, bɛɛ bwesenu kpuro,

i seewo i na Yosafatin wəwa yen mi.

Domi miya kon sina

n bwese ni nu wāa mi kpuro siri.

¹³ Domi ben nuku kōsura banda.

I kəmbənu suo i tən be gē nge dīa ni nu ye.

I na i bu munku nge resem ye ba doke gama yerə,

ma yen nim mu kotosu yiba.

¹⁴ Wee tən wəru ga wee wəwa yèn mi ba koo tambu siri.

Domi nε, Yinni Gusunən tǎo te, ta tura

tè sǎo kon nən mǎru sǎosi.

¹⁵ Sǎo ka suru kun maa ballimə.

Ma kperi yi yam tīra.

¹⁶ Nε, Yinni Gusunə na kukirimə Siǎnin guurun di.

Nən nǎo ga nǎoramə Yerusalemun di.

Wǎllu ka tem mu yīirimə.

Adama na nən tambu Isireliba kōsu.

Nənə na sǎa ben kuku yeru.

¹⁷ Bεε Isireliba, i ko i gia

ma nε Gusunə na sǎawa bεen Yinni,

nε wi na wāa Siǎniə nən guu dεeraru mi.

Yerusalemu kpuro ya koo kpam ko nεgia.

Tən tukobu ba n̄ maa ye wərimə.

Yinni Gusunə

u koo win tambu domaru kua

¹⁸ Saa gaa wee yè sǎo resem ya koo gea ko

sere ka gungunu wǎllə.

Kpa sabenu nu di mi.

Kpa nu bom ko mu n kpā.

Yudan tem daanu kpuro nu koo nim koku.

Daru koka gaa koo yari

Yinni Gusunən sǎa yerun di,

kpa yen nim mu da

sere Sitimun wəwaa.

¹⁹ Egibiti ya koo kam ko,
kpa Edəmun tem mu ko bansu.

Domi ba Yudaba dam dəre,
ma ba taare sarirugibu go.

²⁰⁻²¹ Adama kon be ba təmbun yem yari mi məru
kəsia.

Kpa Yudaba ka Yerusalemugibu ba n wāa ben temə
sere ka baadommaə.

Kpa ne, Yinni Gusunə na n wāa Siəniə.

Luda yá takada kú Bisá yáo
Portions of the Holy Bible in the Busa language of
Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisá (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3